

TA 2016/16 ARTILLERIBYGGET, ERKEBISPEGÅRDEN, TRONDHEIM

Arkeologiske forundersøkelse i forbindelse med etablering av
dreneringsløsning

Chris McLees

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel TA 2016/16 Artilleribygget, Erkebispegården, Trondheim Arkeologiske forundersøkelse i forbindelse med etablering av dreneringsløsning	Rapporttype/nummer NIKU Oppdragsrapport 114/2016	Publiseringsdato 15.12.2016
	Prosjektnummer 1020871	Oppdragstidspunkt August 2016
	Forsidebilde Forundersøkelsens beliggenhet Da60265_100 C.McLees	
Forfatter(e) Chris McLees	Sider 19	Tilgjengelighet Åpen
	Avdeling Arkeologi	

Prosjektleder Chris McLees
Prosjektmedarbeider(e) Skriv her
Kvalitetssikrer Lise Marie Bye Johansen

Oppdragsgiver(e) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider

<p>Sammendrag</p> <p>Det ble gravd i alt 6 mindre prøvehull for å kartlegge grunnforholdene foran Artilleribygget i forkant av et dreneringstiltak. I prøvehullene 3 og 4 ble det påvist en moderne kabelgrøft som lå nord for og parallell med dagens helledekke. Grøften var ca 1 m dyp og minst 0,70 m bred og fylt med påført masse. Grøften ble ikke påvist i hull 5, noe som tyder på at grøften svinger mot NØ like øst for hull 4. I dette hullet ble det påvist del av en mulig stein grunnmur på en dybde på 30 cm som kan være av enten senmiddelaldersk eller nyere tids datering. Lengre vest viste både hull 6 og hull 2 til at det eldre nivået med betongheller som ligger under dagens heller har blitt fjernet her. Området har trolig samtidig blitt oppgravd og gjenfylt med større steiner samt fragmenter av betonghellene som ble fjernet.</p>

Emneord Artilleribygget Erkebispegården Grøft Middelalder Nyere tid
--

Avdelingsleder

Lise Marie Bye Johansen

Forord

Tiltaket er gjennomført i forbindelse med den omfattende og langvarig restaurering av Artilleribygget. NIKU har vært involvert i flere tiltak i og utenfor bygningen som har påvist blant annet intakte spor etter den eldste sørfløyen i gården fra før 1500.

NIKU takker NDR for god samarbeid i prosessen så langt.

Innholdsfortegnelse

1	Bakgrunn	7
1.1	Administrativt bakgrunn.....	7
1.2	Historiske, topografiske og arkeologiske opplysninger.....	7
2	Gjennomføring og resultater.....	9
2.1	Hull 1.....	11
2.2	Hull 2.....	11
2.3	Hull 3.....	12
2.4	Hull 4.....	13
2.5	Hull 5.....	15
2.6	Hull 6.....	16
3	Konklusjoner og anbefalinger.....	17
4	Vedlegg: Fotoliste.....	19

1 Bakgrunn

1.1 Administrativt bakgrunn

Det vises til Riksantikvarens vedtak datert 13.6.2016 angående arkeologisk arbeid i forbindelse med det ovennevnte tiltak. NDR har behov for å etablere en dreneringsløsning nord for Artilleribygget for å unngå vanninnslag fra borggården og søkt Riksantikvaren om dispensasjon fra kulturminnelovens bestemmelser for graving i forbindelse med tiltaket.

Det omsøkte tiltak gjelder etablering av en drensrenne (aco - dren) langs byggets nordvegg, nærmere bestemt langs kanten av det hellelagte området foran Artilleribygget (fig. 1). I tillegg er det foreslått at et eksisterende taknedløp som ligger i det høyereliggende området mot Lavetthuset, legges ned i et drensrør som kan kobles på eksisterende drencsystem lenger mot øst. Drensrøret fra taknedløpet er tenkt lagt under hellene. Begge vil medføre en gravedybde på ca. 0,4 m.

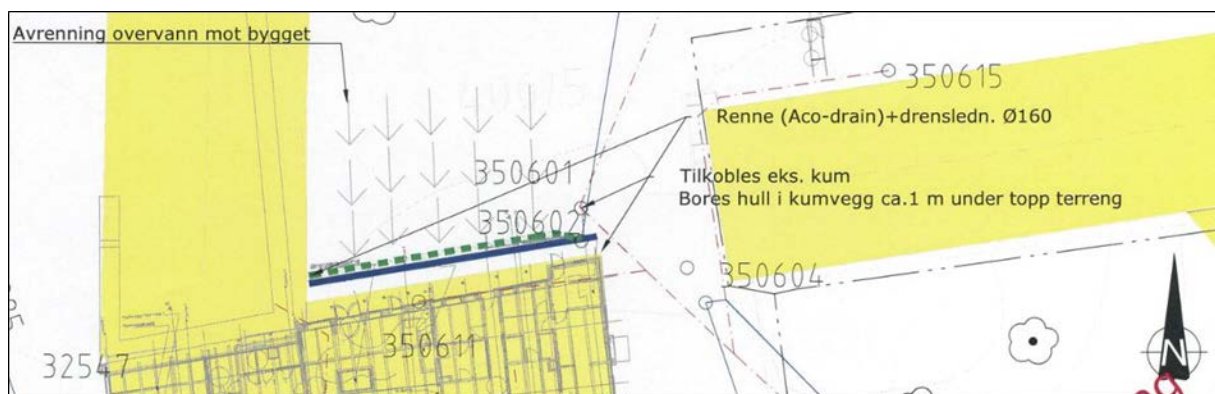

Fig. 1. Det omsøkte tiltak. Aco-dren (grønt) og drensrør (blått). Tegning: Rambøll.

Riksantikvaren hadde i forkant ikke tilstrekkelig kunnskap om kulturlagsforholdene inntil Artilleribyggets nordside til å kunne ta stilling til en eventuell dispensasjon. Riksantikvaren ba derfor NIKU gjennomføre en arkeologisk forundersøkelse for å framskaffe informasjon om kulturlagernes omfang og dybdeforhold i det aktuelle området som grunnlag for behandling av NDRs forespørsel.

Riksantikvaren ba om at det skulle graves 3-4 prøvestikk som plasseres slik at de kan gi informasjon om kulturlagsforholdene både under hellene og rett nord for hellene, samt i det høyereliggende området mot Lavetthuset.

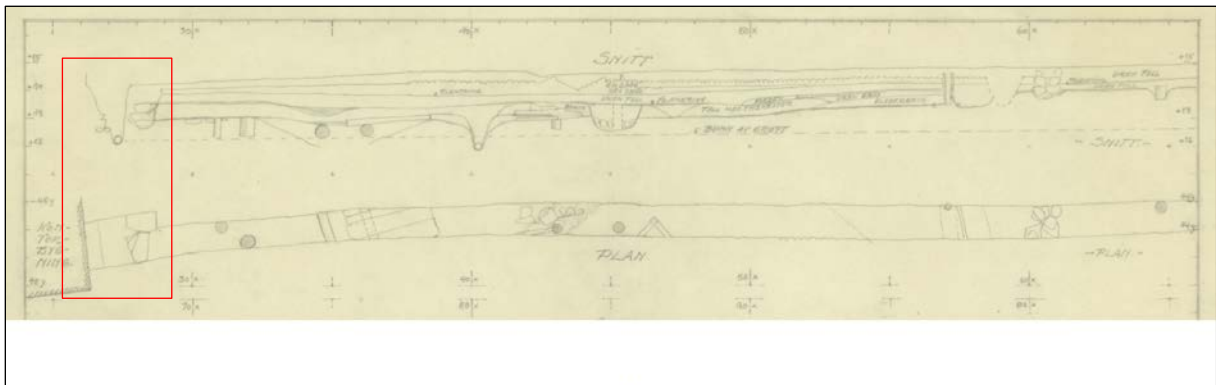
1.2 Historiske, topografiske og arkeologiske opplysninger

Tiltaket ligger i et område med stort arkeologisk potensial, som er påvist gjennom flere undersøkelser ved Ytre Kongsgård, Erkebispegården, Artilleribygget og Grenaderen. For nærmere opplysninger, henvises det til oversikten som er fremlagt i prosjektbeskrivelsene for NIKUs siste registreringsprosjekter ved Artilleribygget, nemlig TA2013/6 og TA20013/13. Disse to undersøkelser påviste en sammensatt stratigrafisk sekvens av vernete arkeologiske avsetninger og konstruksjonsrester både innenfor og sør for Artilleribygget. Kulturlagene stammer fra langvarig bosetningsaktivitet på stedet, nærmere bestemt fra eldre jernalder, middelalderen og fram til moderne tid. De middelalderske lagene og konstruksjonsrester stammer fra virksomhet innenfor den

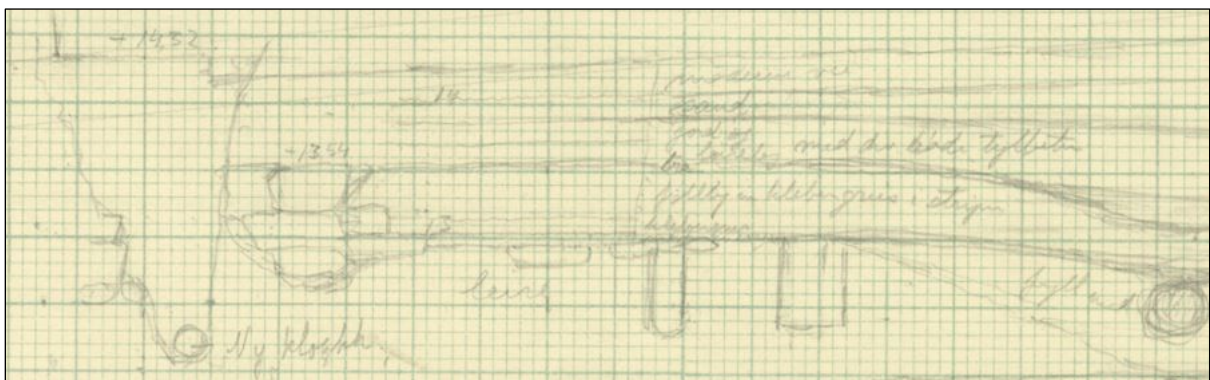
eldste erkebispegårdens søndre fløy som lå her før anlegget arealmessig ble innskrenket ca. 1500 e. Kr. Undersøkelsene har dermed bekreftet tidligere antagelser om at den eldste sørfløyen har strukket seg diagonalt i denne retningen.

I 1996 ble terrenget umiddelbar nord og øst for Artilleribygget senket med en dybde på inntil 0,20 - 0,30 m for nedleggelsen av skiferheller og brostein (TA 1996/ 24 og 25). Uttrauingen ble gjennomført under arkeologisk overvåking. Maskinarbeid fjernet kun pålagte utjevningssmasser fra nyere tid.

I 1958 gravde Dorothea Fischer en lengre grøft nord-sør på tvers av borggården, fra Artilleribyggets nordøstre hjørne i sør og Vesthuset i nord (fig. 2 og 3). Grøften påviste intakte kulturlag og in situ konstruksjonsrester fra middelalderen og nyere tid. Av særlig interesse er at profiltegningen viser tilstedeværelsen av et tilsynelatende øst-vest gående kloakk rør («Ny kloakk») som ligger tett inn til Artilleribygget og det som trolig er den middelalderske ringmuren (som Artilleribygget sin grunnmur ligger på). Røret ligger i bunnen av en grøft som er ca. 1 m bred i topp og ca. 2 m dyp. Dette ligger trolig i nærheten av kummene som også ligger ved byggets nordøstre hjørne (fig. 1). Hvor langt vest røret fortsetter er imidlertid ukjent. Profiltegningen viser i tillegg at de øverste avsetningene som strak seg nord for dette besto tilsynelatende av påført sand og brosteinslag.

Fig. 2. Profil (øverst) og tilsvarende plan som viser søndre partiet av grøften som ble gravd av D. Fischer i 1958. Kloakkgrøften lengst til venstre (markert med rødt). Tegning: NDR arkiv

Fig. 3. Detalj av kladdversjonen av samme profiltegning. Viser skriftlige beskrivelser av kloakkgrøften og kulturlag. Tegning: NDR arkiv

2 Gjennomføring og resultater

Det ble gravd i alt 6 mindre prøvehull. Forundersøkelsen ble gjennomført i flere etapper. I første omgang ble hullene 1 til 4 gravd på følgende datoer: 01.07.2016 samt 08. og 09.08.2016. Det ble nødvendig å grave to ekstra hull (hull 5 og 6), samt utvide hull 2 til for å kartlegge forholdene ytterligere lengst vest og lengst øst i den planlagte trase. Disse ble gravd 23.08.16. Ansvarlig arkeolog var Chris McLees, NIKU Trondheim.

Kart: Prøvehullenes beliggenhet

Oversikt over forundersøkelsens beliggenhet →V Da60265_101

Oversikt (fra høyre) over hull 2, 6, 3, 4 og 5 →SØ Da60265_099.

Oversikt over (fra høyre) hull 1, 2, 6 og 3 →SV Da60265_098.

2.1 Hull 1

Hullet målte 0,80 m x 0,80 m x 0,40-0,50 m dyp.

Det ble fjernet 2 forholdsvis nylig påførte lag over intakte in situ kulturlag i bunn: nemlig en kompakt grå silt-sand fylt med steiner over løs grov grus som inneholdt enkelte plastfragmenter. Kulturlaget som ble avdekket i bunn besto av mørk brun humøsholdige silt-sand. På overflaten lå spredte røde tegl- og mørtelfragmenter, trekull, og forvitrete treverk. Toppen av en større flatliggende stein lå i det NV hjørnet. Laget skrånet nedover mot øst.

Hull 1. Venstre: Hullets beliggenhet →SV Da60265_065. Høyre: Hullets innhold; toppen av kulturlag i bunn →V Da60265_063.

2.2 Hull 2

Hullet målte opprinnelig 0,70 m x 0,70 m a 0,50 m dyp, men ble etter hvert utvidet noe mot sør slik at hullet målte til slutt 1 m x 0,70 m x 0,50 m – 0,60 m dyp.

Det lå 3 forholdsvis moderne påførte lag øverst: Et grått silt-sand fylt med steiner over kompakt grov grus (tidligere gårdsplass nivå), som i sin tur lå over gråbrun sand. Dette påførte sandlaget ble tykkere mot sør der det var i tillegg fylte med større steiner. Under dette lå et blandet grå leire- og gråbrun siltlag med enkelte røde teglfragmenter, også dette fylte med steiner i hullets nordre halvdel. Dette var kuttet vekk i sør, der det ble påvist en liknende med noe fuktigere leire- og steinfylte masse på et dypere nivå under det påførte sand- og steinlaget. Denne massen var omrotet og virket påført. Situasjonen her kan sammenlignes med det som ble påvist i Hull 6.

Hull 2. Venstre: Hullets beliggenhet →S Da60265_090. Høyre: Hullets innhold; omrørt masse og stein i bunn →NV Da60265_093.

2.3 Hull 3

Hullet målte 1 m x 1,30 m x 0,50 – 0,80 m dyp.

I hullets søndre del ble det avdekket en eldre steinhelle under setningslaget for dagens hellelagte flate her. Hullets NV kant har blitt brutt av på skrå i forbindelse med graving av en grøft som går tett inntil det på sin nordre kant og videre under det i SV retning. Grøften ble gravd til å føre en kabel inn i Artilleribygget. Grøftens søndre kant lå i flukt med hellelets avslåtte kant, og skrånet nedover mot NV. I bunnen ble det delvis avdekket et rødt tegl liggende i Ø-V retning på en dybde på 0,80 m under dagens overflate; teglet ble lagt (med flere) til å dekke kabelen (ikke påvist) som ligger noe dypere. Grøften er dermed trolig minst 1 m dyp. Grøftens påviste maksimumsbredde var på 1,30m (vest i hullet). Fyllmassen i kabelgrøften besto av grå silt-sand fylt med mange steiner, inkludert enkelte bruddstein med kalk og enkelte rullesteiner i tillegg til mindre fragmenter. Det lå enkelte små stykker isopor i fyllmassen som tyder på at grøften har blitt gravd forholdsvis nylig.

I grøftens kant som lå under steinhellet ble det påvist intakte kulturlag. Steinhellet lå på et lag brun silt-sand blandet med steinfragmenter inkludert enkelte større kleberstein(?) fragmenter. Dette lå over et ca. 5 cm tykk lag av mørtel blandet med tegl/takteglfragmenter (ca. 0,60 m under dagens overflate) som i sin tur lå over grønngrå leire blandet med trekull.

Hull 3. Hullelets beliggenhet og innhold; den moderne grøften foran, det eldre hellegulvet og underliggende kulturlag lengst bort →S Da60265_071.

Hull 3. Venstre: Hullelets innhold →VSV Da60265_077. Høyre: Nærbilde av lagene påvist i grøftekanten under den gamle steinhelle →S Da60265_078.

2.4 Hull 4

Hullet målte 0,95 m x 1,15 m x 0,50 – 0,70 m dyp.

I hulletts søndre del ble det avdekket en eldre steinhelle under setningslaget for dagens hellelagte flate her. Inntil hellelets nordre kant lå en smal stripe med mørk brun humøsholdige silt-sandlag med en del røde tegl-/takteglflis. Dette laget var tydelig kuttet i nord av en grøft hvis fyllmasse fylte resten av hullet. Dette er den østre fortsettelsen av kabelgrøften som ble påvist i hull 3. Fyllmassen i grøften besto av grå silt-sand blandet med mange steiner, både fragmenter, en del større bruddstein med mørtel på, og enkelte rullesteiner. I hulletts østre halvdel ble denne massen fjernet ned til toppen av to røde tegl stilt kant-i-kant med hverandre ved en dybde på 0,50 m under dagens overflate. Disse ble lagt til å dekke kablet. Teglene lå i påførte brun sand som fyller bunnen av grøften.

I hullets SØ hjørne ble det gravd et prøvesnitt vertikalt gjennom lagene som ble påvist under det brune humøsholdige laget i grøftens søndre kant. Under steinhellet lå et lag bestående av koks og slagg blandet med trekull. Dette er trolig avfall fra en smie (det som tidligere var i Artilleribygget?) som er påført stedet og trolig lagt som setningslag for hellene her. Under dette fantes et lag bestående av mindre steinfragmenter og steinpudder, muligens knust/oppsmuldret kleberstein og/eller skifer(ca. 0,30 – 0,40 m under dagens overflate). Lengre inn under steinhellet lå to større steiner, enten kleberstein eller skifer. Dette steinfylte laget lå på lysbrun silt blandet med leire og trekullflekker (0,50 m dyp). Laget «smeltet inn» i det underliggende laget som besto av grågrønne leire spekket med trekull. Samtlige lag skrånet nedover mot N i grøftekanten, men lengst ned (ca. 0,70 m under dagens overflate) ble grøftekuttet mer vertikal.

Hull 4. Hullets beliggenhet og innhold; den moderne grøften til venstre med teglsteinsrekke i bunn, grøftekanten og det gamle helledekket til høyre →Ø Da60265_068.

Hull 4. Venstre: Nærbilde av hullets innhold →Ø Da60265_079. Høyre: Nærbilde av hullets innhold →S Da60265_081.

Hull 4. Nærbilde av lagene påvist i grøftekanten under steinhelle →S Da60265_082.

2.5 Hull 5

Hullet målte 0,80m x 0,80 m x 0,40 m dyp.

Det øverste 15 – 20 cm besto av kompakt brun silt blandet med grus og røde teglfragmenter over mykere brunt løse sand. Under sanden lå et blandet brungrå silt-sand iblandet en del steinfragmenter samt enkelt vannrullesteiner. Laget inneholdte i tillegg røde tegl fragmenter og en del dyrebein. Laget var omrotet.

Under dette ble det påvist en tydelig murkonstruksjon. En rekke med Ø-V orientert sammenstilte steiner lå langsmed hullets søndre kant på en dybde på ca. 0,30 m under dagens overflate/steinheller. Rekken fortsatt inn i profileveggene i vest, sør og øst. Det lå mørtel i sprekken mellom to av steinene. Steinene lå ellers opp i et fuktig gråbrunt siltlag. Rekken tolkes som toppen av et murfundament. Nord for dette lå tilfeldige liggende steiner inkluderte fragmenter med mørtel på i et forholdsvis løst mørk brun silt-sand. Det lå enkelte røde teglfragmenter i laget. Dette tolkes som et lag med utraste steiner fra muren.

Hull 5 Venstre: Hullets beliggenhet →SV Da60265_084. Høyre: Muren og mulig utraste steinlag → S Da60265_088.

Hull 5. Venstre: Nærbilde av muren – merk in situ mørtel øverst på midten →S Da60265_089. Høyre: Oversikt →V Da60265_087.

2.6 Hull 6

Hullet målte 1,30m x 0,70 m x 0,30 m dyp i sør, 0,30-0,40 m dyp i nord.

Det øverste 20-30 cm besto av kompakt grus i brun silt over brunt sand. Sanden dekket et blandet påført lag bestående av brun silt og grå leire med enkelte fragmenter røde tegl. Under dette lå et lag med stein, åpenbart dumpet her etter at de eldre hellene under dagens heller ble fjernet.

Fragmenter av betongheller lå bant steinene, som ellers består av større stein. Situasjonen tilsvarer den som ble påvist i Hull 2.

Hull 6 Venstre: steinlaget som fortsetter inn under dagens heller. Merk betonghelle fragmentet i forgrunn →S Da60265_096. Høyre: Samme situasjon →N Da60265_097.

3 Konklusjoner og anbefalinger

Prøvehullene 3 og 4 ligger i det planlagte dreneringstraseens midtre parti. Her ble det påvist en grøft som ligger litt nord for, og mer eller mindre parallell med dagens helledekke. Grøften er trolig en kabelgrøft som ble etter all sannsynlighet gravd av Forsvaret (uten dispensasjon fra Riksantikvaren) i forbindelse med innføring av en kommunikasjonskabel i Artilleribygget. Grøften er minst 1 m dyp og minst 0,70 m bred og fylt med påført masse, inkludert en god del bruddstein som har vært tatt ned fra en mur. Grøftens dimensjoner og retning gjør at den bør gjenbrukes som en del av den planlagte dreneringsgrøften.

Grøften ble imidlertid ikke påvist i hull 5. Dette tyder på at grøften svinger mot NØ like øst for hull 4. Muren som ble avdekket på en dybde på 30 cm i dette hullets søndre del er av ukjent alder, men er potensielt senmiddelaldersk da den ser ut til å være orientert i samsvar med den yngre søndre ringmuren fra ca. 1500. Muren tolkes tentativt som grunnmur for en tømmerbygning. Muren må ikke berøres av gravearbeidet tilknyttet installering av dreneringsrør. Det er imidlertid mulig at det kan graves noe dypere i den løsere massen like nord for muren uten å gjøre skade av betydning.

Lengre vest viste både hull 6 og hull 2 til at det eldre nivået med betongheller som ligger under dagens heller har blitt fjernet her. Området har trolig samtidig blitt oppgravd og gjenfylt med større

steiner samt fragmenter av betonghellene som ble fjernet. Området like nord for dagens heller vil dermed kunne brukes til installering av dreneringsrør. Hull 1 som ble gravd i området lengst vest har en dybde på 40 cm ned til toppen av kulturlag. Dette bør være nok til det planlagte dreneringsformålet her.

Det anbefales dermed at dreneringsrøret blir plassert øst-vest like nord for og parallell med dagens helledekke. Røret vil kunne legges delvis i omrotede masser samt i den påviste eksisterende moderne grøft for mesteparten av traseen sin, men lengst øst vil det være fare for at den kan komme i nær kontakt med intakte kulturlag.

Alt graving forbundet med installering av røret må allikevel overvåkes av arkeolog, med spesielt oppmerksomhet rettet mot graving lengst øst i den planlagte traseen.

4 Vedlegg: Fotoliste

Bildene er lagret i Vitenskapsmuseets fotodatabase.

Filmnr	Filnavn	Fotoark_Id	Motivbeskrivelse	Registrert_Dato	Sett Mot	Tittel
%Da60265	Da60265_059.tif	343639	Hull 1	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_060.tif	343640	Hull 1	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_061.tif	343641	Hull 1	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_062.tif	343643	Hull 1	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_063.tif	343644	Hull 1	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_064.tif	343645	Hull 1	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_065.tif	343646	Hull 1	25.08.2016	SV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_066.tif	343647	Hull 4	25.08.2016	Ø	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_067.tif	343648	Hull4	25.08.2016	N	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_068.tif	343649	Hull 4	25.08.2016	Ø	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_069.tif	343651	Hull 3	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_070.tif	343652	Hull 3	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_071.tif	343653	Hull 3	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_072.tif	343654	Hull 3	25.08.2016	Ø	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_073.tif	343655	Hull 2	25.08.2016	SV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_074.tif	343656	Hull 2	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_075.tif	343657	Hull 2	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_076.tif	343658	Hull 3	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_077.tif	343659	Hull 3	25.08.2016	SV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_078.tif	343660	Hull 3	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_079.tif	343661	Hull 4	25.08.2016	Ø	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_080.tif	343662	Hull 4	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_081.tif	343663	Hull 4	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_082.tif	343664	Hull 4	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_083.tif	343665	Hull 5	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_084.tif	343666	Hull 5	25.08.2016	SØ	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_085.tif	343667	Hull 5	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_086.tif	343668	Hull 5	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_087.tif	343669	Hull 5	25.08.2016	V	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_088.tif	343670	Hull 5	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_089.tif	343671	Hull 5	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_090.tif	343672	Hull 2	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_091.tif	343673	Hull 2	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_092.tif	343674	Hull 2	25.08.2016	N	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_093.tif	343675	Hull 2	25.08.2016	NV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_094.tif	343676	Hull 6	25.08.2016	N	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_095.tif	343677	Hull 6	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_096.tif	343678	Hull 6	25.08.2016	S	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_097.tif	343679	Hull 6	25.08.2016	N	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_098.tif	343680	Hull1, 2, 6, 3	25.08.2016	SØ	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_099.tif	343681	Hull 2 - 6	25.08.2016	SØ	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_100.tif	343682	Hull 1 - 6	25.08.2016	SV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_101.tif	343683	Hull 1 - 6	25.08.2016	SV	%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim
%Da60265	Da60265_102.tif	343684		25.08.2016		%TA2016/16_Artilleribbygg_Erkebispegården_Trondheim

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Oppdragsrapport 114/2016

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736 Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112 Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00